

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 162/20
Люксембург, 17 декември 2020 г.

Решение по дело C-316/19
Комисия/Словения

**Като е извършила едностранно изземването на документи от архивите на ЕЦБ,
Словения не е изпълнила задължението си да спазва принципа на
неприкосновеност на архивите на Съюза**

*Освен това, като не е сътрудничала надлежно на ЕЦБ, за да отстрани
незаконособразните последици от това неизпълнение, Словения не е изпълнила и
задължението си за лоялно сътрудничество спрямо Съюза*

На 6 юли 2016 г. словенските органи извършват претърсване и изземване на документи на хартиен и електронен носител в помещенията на Banka Slovenije (Централната банка на Словения). Иззетите от тези органи документи включват всички съобщения, направени чрез електронната поща на заемачия тогава поста управител, всички електронни документи, намиращи се на работното му място и в преносимия му компютър, които се отнасят за периода от 2012 г. до 2014 г., независимо от тяхното съдържание, както и документи, отнасящи се до същия период и намиращи се в кабинета на управителя. Тези действия са проведени в рамките на разследване срещу някои служители на Централната банка на Словения, сред които и същият този управител, по отношение на които има подозрения за злоупотреба с власт и с официални функции в рамките на реструктурирането на словенска банка през 2013 г. Макар Централната банка на Словения да е посочила, че тези мерки нарушават принципа на неприкосновеност на „архивите на Европейската централна банка (ЕЦБ)“, произтичащ от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз¹ и изискващ изричното съгласие на ЕЦБ за всеки достъп на националните органи до тези архиви, словенските органи продължават претърсването и изземването на документи, без да привлекат за участие ЕЦБ.

В този контекст ЕЦБ обяснява на словенските органи, че архивите ѝ включват не само документите, изготвени от самата нея при изпълнението на нейните задачи, но и комуникациите между нея и националните централни банки, които са необходими за изпълнението на задачите на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) или на Евросистемата, както и документите, изготвени от тези централни банки за изпълнение на задачите на ЕСЦБ или на Евросистемата. ЕЦБ поддържа също, че при определени условия тя не би се противопоставила на премахването на защитата, от която се ползват иззетите от словенските органи документи.

Тъй като счита, от една страна, че разглежданото едностранно изземване на документи представлява нарушение на принципа на неприкосновеност на архивите на ЕЦБ², и от друга страна, че противно на изискванията на задължението за лоялно сътрудничество³, словенските органи не са провели конструктивни обсъждания, за да отстранят незаконособразните последици от нарушаването на този принцип, Комисията предявява пред Съда иск срещу Словения за установяване на неизпълнение на задължения.

¹ Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз (ОВ С 202, 2016 г., стр. 266).

² Член 343 ДФЕС, член 39 от Протокол (№ 4) за Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (ОВ С 202, 2016 г., стр. 230), членове 2 и 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите.

³ Член 4, параграф 3 ДЕС, член 18 от Протокола за привилегиите и имунитетите.

В решението си Съдът, заседаващ в голям състав, **уважава иска на Комисията и установява твърдяното неизпълнение на задължения в неговата цялост.** Така това дело дава възможност на Съда да уточни условията, приложими спрямо защитата на архивите на Съюза по отношение на едностранното изземване на документи от тези архиви, извършено от органите на държава членка на места, различни от сградите и помещенията на Съюза, и по-специално условията, позволяващи да се установи нарушение на принципа на неприкосновеност на архивите на ЕЦБ.

Съображения на Съда

— По понятието „архиви на ЕЦБ“

Съдът припомня, че тъй като ЕЦБ е институция на Съюза, **принципът на неприкосновеност на архивите на Съюза се прилага към нейните архиви.** В това отношение Съдът уточнява, **че архивите на Съюза обхващат архивите на институцията на Съюза, каквато е ЕЦБ, дори ако са разположени на места, различни от сградите и помещенията на Съюза⁴.**

В това отношение Съдът изтъква, че ЕЦБ и националните централни банки на държавите членки образуват ЕСЦБ и че паричната политика на Съюза се провежда от ЕЦБ и от националните централни банки на държавите членки, чиято парична единица е еврото, включително Централната банка на Словения, като тези банки съставляват Евросистемата⁵. Управителите на посочените банки, сред които управителят на Централната банка на Словения, са членове на Управителния съвет на ЕЦБ⁶ и участват в приемането на решенията, необходими за изпълнението на задачите на ЕСЦБ. Основната цел на ЕСЦБ е поддържането на ценовата стабилност. За тази цел основните задачи на ЕСЦБ обхващат по-специално определянето и осъществяването на паричната политика на Съюза⁷, което изисква тясно сътрудничество между ЕЦБ и националните централни банки⁸. **В тази система националните централни банки, както и управителите им, имат хибриден статут, тъй като действително представляват национални органи, но органи, действащи в рамките на ЕСЦБ,** която се състои от тези национални централни банки и ЕЦБ.

Съдът подчертава, че за да функционират правилно ЕСЦБ и Евросистемата и да изпълняват надлежно задачите си, трябва да съществува тясно сътрудничество и постоянен обмен на информация между ЕЦБ и участващите национални централни банки, което по необходимост означава, че свързани с изпълнението на задачите на ЕСЦБ и на Евросистемата документи се намират не само у ЕЦБ, но и у националните централни банки.

При тези условия Съдът счита, че **такива документи попадат в обхвата на понятието „архиви на ЕЦБ“, макар да се намират у национални централни банки, а не у самата ЕЦБ.**

- По нарушението на принципа на неприкосновеност на архивите на ЕЦБ

Съдът подчертава, че в случая нарушение на принципа на неприкосновеност на архивите на ЕЦБ би могло да се констатира само ако, от една страна, изземването на документи от архивите на Съюза, за което националните органи са взели решение едностранно, може да представлява такова нарушение, и от друга страна, ако изетите документи действително включват документи, които трябва да се считат за част от архивите на ЕЦБ.

На първо място, Съдът приема, че понятието „неприкосновеност“ предполага защита срещу всяка едностранна намеса на държавите членки. Това се потвърждава от факта, че

⁴ Членове 1 и 2 от Протокола за привилегиите и имунитетите

⁵ Член 282, параграф 1 ДФЕС, член 1 и 14.3 от Протокола за ЕСЦБ и ЕЦБ.

⁶ Член 283, параграф 1 ДФЕС, член 10.1. от Протокола за ЕСЦБ и ЕЦБ.

⁷ Член 127, параграф 2 ДФЕС.

⁸ Член 9.2. от Протокола за ЕСЦБ и ЕЦБ.

посоченото понятие е описано като предпазна защита срещу всякакви мерки на претърсване, реквизиция, конфискация и експроприиране. Ето защо Съдът счита, че **едностранното изземване от националните органи на документи, принадлежащи към архивите на Съюза, представлява нарушение на принципа на неприкосновеност на тези архиви на Съюза.**

На второ място, Съдът припомня, че в рамките на иск за установяване на неизпълнение на задължения Комисията трябва да докаже наличието на твърдяното неизпълнение. Именното трябва да представи пред Съда необходимите доказателства, въз основа на които той да провери дали е налице това неизпълнение на задължения, без тя да може да се основава на някаква презумпция. В случая Комисията е признала, че не разполага с точна информация относно естеството на разглежданите документи, иззети от словенските органи, така че не е в състояние да установи дали част от тези документи трябва да се считат за част от архивите на Съюза.

С оглед обаче на разглеждания голям брой иззети документи и на функциите, които управителят на национална централна банка като Централната банка на Словения следва да изпълнява в рамките на Управителния съвет на ЕЦБ, а оттам и в рамките на ЕСЦБ и на Евросистемата, Съдът приема за установено, че иззетите от словенските органи документи непременно са включвали документи, които са част от архивите на ЕЦБ. Съдът приема също, че като са иззели едностранно такива документи, словенските органи са нарушили принципа на неприкосновеност на архивите на ЕЦБ.

В този контекст Съдът подчертава, че Протоколът за привилегиите и имунитетите и принципът за неприкосновеност на архивите на Съюза по принцип не допускат изземване на документи от орган на държава членка, когато тези документи са част от посочените архиви и институциите не са дали съгласието си за такова изземване. Този орган обаче има възможност да се обърне към съответната институция на Съюза, за да може тя да премахне защитата, с която се ползват съответните документи, евентуално при определени условия, а при отказ на достъп — до съда на Съюза, за да се снабди с решение, с което се дава такова разрешение и тази институция се задължава да предостави достъп до архивите си. Освен това защитата на архивите на Съюза по никакъв начин не се противопоставя на изземването от националните органи на документи, които не са част от архивите на Съюза, в помещенията на централна банка на държава членка.

— По нарушението на задължението за лоялно сътрудничество

След като припомня постоянната си практика относно обхвата на задължението за лоялно сътрудничество, Съдът отбелязва, че като към момента на изтичане на определения в мотивираното становище срок **не са позволили на ЕЦБ да установи документите, които са свързани с изпълнението на задачите на ЕСЦБ и на Евросистемата, сред иззетите на 6 юли 2016 г. документи, и като не са върнали тези документи на Централната банка на Словения, словенските органи не са изпълнили задължението си за лоялно сътрудничество с ЕЦБ.** Този извод не се засяга от факта, че прокурорът е приканил ЕЦБ да му предложи критерии, позволяващи да се установят тези от иззетите от словенските органи документи, които според ЕЦБ са част от нейните архиви. Всъщност дори след като получават това предложение, словенските органи не предприемат мерки, за да позволят на ЕЦБ да установи документите, свързани с изпълнението на задачите на ЕСЦБ и на Евросистемата, които са били иззети. Освен това тези органи не са уважили искането на ЕЦБ да върне на Централната банка на Словения всички документи, които считат за ирелевантни за въпросното разследване.

В този контекст Съдът счита, че обстоятелството, че словенските органи са взели мерки, за да гарантират запазването на поверителността на посочените документи, не поставя под въпрос извода, че в случая тези органи не са изпълнили задължението си за лоялно сътрудничество с ЕЦБ.

Поради това, що се отнася до периода след спорното изземване, Съдът счита, че **словенските органи не са изпълнили задължението си за лоялно сътрудничество с ЕЦБ.**

Искът за установяване на неизпълнение на задължения, насочен срещу държава членка, която не е изпълнила задълженията си, произтичащи от правото на Съюза, може да бъде предявен от Комисията или от друга държава членка. Ако Съдът установи неизпълнението, съответната държава членка трябва да се съобрази с решението във възможно най-кратък срок. Когато прецени, че държавата членка не се е съобщила със съдебното решение, Комисията може да предяви нов иск, като поиска налагане на имуществени санкции. Ако обаче мерките за транспониране на директива не са съобщени на Комисията, по нейно предложение Съдът може да наложи санкции още с първото съдебно решение.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106